

Nr 67.

Av herr Lindahl, om livränta åt f. d. stationskarlen A. I. Ståhlberg
i anledning av skada till följd av olycksfall i arbete.

I 3 § lagen angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete den 5 juli 1901 föreskrives, att om staten på ett yrkesmässigt sätt utövar i 2 § av lagen omförmäld verksamhet, är staten ersättningskyldig enligt 1 § för skada till följd av olycksfall, som härflyter från utövningen av verksamheten.

Bland de verksamheter, som finnas uppräknade i 2 §, ingå järnvägs- och spårvägstrafik.

Enligt 11 § av lagen skall, om arbetare varder i sådan verksamhet skadad till följd av olycksfall i arbete, om olycksfallet ofördröjligen göras anmälan hos arbetsgivaren, arbetsföreståndaren eller arbetsförman.

Enligt 13 § skall krav om ersättning enligt lagen vid äventyr av talans förlust göras genom stämning eller genom påkallande av skiljeavtals tillämpning emot arbetsgivaren inom två år och emot riksförsäkringsanstalten inom tre år, räknat från olycksfallet eller, där fråga är om ersättning i anledning av dödsfall, från det döden inträdde. Vad sålunda är stadgat gällde dock ej, där parterna under sagda tid träffa avtal om ersättningen eller överenskomma att hänskjuta frågan om ersättning till slutligt avgörande av skiljemän.

Skall, då arbetare skadats genom olycksfall, i följd därav från kassa, som helt och hållet eller till väsentlig del bildats genom bidrag av arbetsgivaren, utgå pension eller annat understöd eller har arbetaren på arbetsgivarens bekostnad blivit mot olycksfall försäkrad på annat sätt än i riksförsäkringsanstalten, må enligt 8 § från begravningshjälp eller sjukhjälp och livränta avdragas vad i anledning av olycksfallet för samma ändamål från kassan eller försäkringen utgår för tid, varunder ersättningskyldigheten åligger arbetsgivaren.

I annat fall är förty arbetsgivaren skyldig utgiva den fulla ersättningen.

Statens järnvägar har icke tagit försäkring i riksförsäkringsanstalten för täckande av sin ersättningskyldighet enligt 1901 års lag.

Dåvarande extra ordinarie stationskarlen August Ivar Ståhlberg, född den 15 oktober 1894 och anställd vid statens järnvägar i extra tjänst den 1 maj 1915, i extra ordinarie tjänst den 1 november 1916 och i ordinarie tjänst som stationskarl den 1 januari 1917, samt för närvarande boende Olaigatan 7 B, Örebro, skadade sig under tjänstgöring för statens järnvägars räkning vid Lerbäcks station den 15 november 1917, därvid Ståhlbergs högra ben blev så illa åtgånget, att detsamma måste amputeras. I korthet nämnt

tillgick olyckan så att under sakta backning av växlingsätt å nämnda station Ståhlberg skulle inkoppla en vagn, varvid han fastnade med ena foten i en växlingskorsning och olyckan inträffade.

Efter tillfrisknande från sjukdomen i följd av olyckan, som medförde bestående invaliditet, erhöll Ståhlberg fortsatt anställning vid SJ som stationskarl. På förslag av trafikdirektionen vid I distriktet blev han emellertid den 1 januari 1922, utan därom gjord ansökan, av kungl. järnvägsstyrelsen avskedad med invalidpension.

Emellertid tillerkändes Ståhlberg vid tidpunkten för sin avgång ur statens järnvägars tjänst icke någon ersättning enligt 1901 års olycksfallsersättningslag, och hans rätt till ersättning enligt denna lag måste numera anses preskriberad. Ståhlberg har tagit för givet, att statens järnvägar utan hans vidare åtgöranden skulle tillerkänna honom all den ersättning, vartill han kunde vara berättigad. Han hade därför aldrig tänkt på att i behörig tid ingiva någon särskild ansökan om ersättning enligt 1901 års olycksfallsförsäkringslag.

Alla billighetsskäl synas emellertid tala för att Ståhlberg tillerkännes samma livränta, som han skulle ha tillerkänts, därest järnvägsstyrelsen själv och utan något Ståhlbergs vidare ingripande upptagit livräntefrågan till prövning, och att han nu tillerkännes samma livränta retroaktivt för 10 år från och med den 26 juli 1945, då Svenska järnvägsmannaförbundets styrelse till Kungl. Maj:t ingav framställning om erhållande av livränta, vilken framställning dock genom Kungl. Maj:ts beslut den 12 oktober 1945 avsågs.

Det bör i detta sammanhang erinras om Kungl. Maj:ts proposition nr 150 till 1945 års riksdag angående stationskarierna Knut Johan Larsson och Axel Håkansson, f. d. stationskarlen Olof Ferdinand Holmberg, trafikbiträdet David Sigfrid Emanuel Jansson samt expeditionsvakten Oskar Ferdinand Pålsson, därvid Kungl. Maj:t föreslog riksdagen, att järnvägsstyrelsen måtte med nämnda befattningshavare och f. d. befattningshavare vid SJ träffa överenskommelse om livräntor enligt grunderna i lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete, och angavs i departementschefens uttalande vid anmälan av propositionen att för Holmberg livräntebeloppet borde utgå retroaktivt för 10 år, räknat från dagen för framställningens ingivande, medan de övriga sökandena borde erhålla livräntor räknat från tidpunkten för blivande avgång. Denna Kungl. Maj:ts framställning vann riksdagens bifall.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta,

att f. d. stationskarlen August Ivar Ståhlberg, Olaigatan 7 B, Örebro, måtte med hänsyn till det honom den 15 november 1917 övergångna olycksfallet tillerkännas sådan liv-

ränta, som järnvägsstyrelsen må med Ståhlberg träffa överenskommelse om enligt grunderna i lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete, samt att denna livränta må utgå retroaktivt för 10 år, räknat från och med den dag Svenska järnvägsmannaförbundet till Kungl. Maj:t ingav underdånig framställning härom i skrivelse den 26 juli 1945.

Vederbörliga handlingar skola företes för respektive utskott.

Stockholm den 20 januari 1949.

Lars Lindahl.